پشت پرده سیاست‌های ارزی جدید

تکلیف خودرو و کالاهای لوکس روشن شد

وزارت صمت با تفکیک گروه‌های کالایی و واگذاری سیاست‌گذاری ارزی به بانک مرکزی، تکلیف خودرو و واردات را روشن کرد. به گزارش خبرگزاری تسنیم، در روزهایی که فشارهای تحریمی و شوک‌های متوالی به منابع ارزی کشور، اقتصاد ایران را در وضعیت فوق‌العاده قرار داده است، انتشار شایعاتی مبنی بر قفل شدن تجارت خارجی و محدودیت ثبت سفارش کالا به تنها چنددهه قلم، موجی از نگرانی را در میان فعالان اقتصادی و اصناف ایجاد کرد. تلاطم در بازار قطعات، ابهام در سرنوشت صنایع وابسته به قطعات منفصله و خودرو، و از همه مهم‌تر هراس از کمبود کالاهای مصرفی، فضای روانی بازار را تا مرز التهاب پیش برد. در چنین فضایی، وزارت صنعت، معدن و تجارت از سازوکار جدید ارزی رونمایی کرد؛ اقدامی که از یک‌سو با هدف آرام کردن نبض بازار و رد شایعه توقف واردات صورت گرفت و از سوی دیگر، مرزهای مسوولیت را میان دستگاه‌های متولی به‌وضوح ترسیم کرد. عزت‌الله زارعی، سخنگوی وزارت صمت، در واکنش به ابهامات شکل گرفته پیرامون نامه اخیر قائم‌مقام وزیر و بحث‌های سهمیه‌بندی منابع، گفته است: وزارت صمت برای مهار کمبود کالا و ممانعت از افت عرضه در شرایط ویژه کنونی، ابتدا ۲۸۸۵ قلم کالا را در اولویت قرار داد این فهرست را به ۴۵۵۰ قلم کالا رساند. این افزایش حدوداً ۱۶۰۰ قلمی نشان داد که سیاست کلان دولت، مسدود کردن مبادی ورودی کالا نیست، بلکه مدیریت منابع در دسترس بر مبنای جدول اهمیت و فوریت معیشتی است. نقطه مهم اظهارات سخنگوی وزارت صمت، مرزبندی شفاف میان اختیار ثبت سفارش و سیاست‌گذاری ارزی بود. زارعی توپ را به زمین ساختمان شیشه‌ای میرداماد انداخت و تأکید کرد که تصمیم‌گیری پیرامون قیمت‌گذاری، تخصیص و تأمین ریال و ارز تمامـاً در حیطه وظایف ذاتی بانک مرکزی است و صمت اختیار سیاست‌گذاری در این حوزه را ندارد. وی اعلام کرده اگر بانک مرکزی دست به اعمال سقف و سهمیه نزند، ترجیح ساختاری وزارت صمت به عنوان حامی تولید و بازرگانی، تسهیل ثبت سفارش برای کلیه گروه‌های کالایی است؛ اما در شرایط تنگنای ارزی، هماهنگی با تدابیر بانک مرکزی اجتناب‌ناپذیر است.

بر اساس ساختار اعلام‌شده، نقشه ارزی کالاها در چهار طبقه تفکیک شده است؛ مدلی که سازوکار رسیدن کالا به بازار را شفاف می‌کند:

-گروه اول: کالاهای اساسی و اقـلام پیوندخورده با سـفره و معیشـت مسـتقیم مردم که مشمول قیمت‌گذاری دسـتوری هسـتند؛ این اقـلام با ارز مبادله‌ای (پایین‌تر از نرخ توافقی) تغذیه می‌شوند تا از جهش قیمت‌ها در کالاهای حیاتی پیشگیری شود.

-گروه دوم: اقلام واسطه‌ای و مورد نیاز بخش‌های ضروری که ارز آنها از محل صادرات و بر اساس نرخ توافقی تخصیص می‌یابد.

-گروه‌های سـوم و چهارم: کالاهای مصرفی نهایی و اقلام دارای مشـابه تولید داخل، از جمله محصولات نهایی (CBU) و قطعات منفصلـه (CKD) صنایع به‌ویژه بخش خودرو؛ در این بخش، پای منابع رسمی بانک مرکزی در میان نیسـت و واردات صرفاً متکی به ارز اشخاص، سـپرده خود متقاضی یا ارز حاصل از صادرات با نرخ توافقی خواهد بود. سخنگوی صمت با رد ادعای تحدید واردات به ۶۶ کد تعرفه، اعلام کرده که گروه‌بندی موجود، سندی برای مدیریت منطقی منابع است، نه انسـداد مرزهای تجاری. بررسی این چارچوب نشان می‌دهد در افق پیش‌رو، مدیریت بازار کالا با واقعیت‌های ارزی جدید بازآرایی خواهد شـد نخست اینکه «ارز ارزان دولتی و ترجیحی» منحصراً در خدمت سـفره مردم، دارو و نهاده‌های اصلی باقی خواهد ماند و هر گونه واردات خارج از این دایره، ناگزیر از کشـف قیمت واقعی و بازار آزاد ارز است. دوم آنکه بخش‌هایی چون صنعت خودرو، واردات خودروهای آماده (CBU) و مونتاژکاران (CKD)، باید روی پای منابع ارزی غیربانکی یا ارز صادراتی خود بایستند. این امر هرچند جریان ورود کالا را متوقف نمی‌سـازد، اما هزینه تمام‌شده واردات را به سمت بالا هدایت کرده و قیمت‌گذاری این دست کالاها را تابعی مستقیم از نرخ بازار آزاد خواهد کرد. در نهایت، سرنوشت ثبات عرضه کالا در ماه‌های آینده در گـرو انضباط بانک مرکزی در تخصیص به موقع ارز بـرای آن ۴۵۵۰ قلم کالای راهبردی است. چنانچه چرخه ارز مبادل‌های برای این فهرست منظم بچرخد، معیشت عمومی از موج‌های تورمی وارداتی تا حد زیـادی مصون خواهد ماند؛ در غیر این صـورت، انتقال تقاضـای ارزی بخش‌های پس‌رانده‌شـده به بازار غیررسـمی، می‌تواند توازن قیمت‌ها را با چالش‌های جدید مواجه سازد.

◄ افزایش نرخ گواهی اسقاط خودرو؛ هر سواری ۳۰۰ میلیون

قیمت جدید هر گواهی اسقاط خودروی سواری ۱۰۰ میلیون تومان اعلام شد که با توجه به تخصیص سه گواهی به خودروهای سواری فرسـوده ارزش آن به ۳۰۰ میلیون تومان می‌رسد. محمدحسین گودرزی نایب‌رییس انجمن اسقاط خودروهای فرسوده در یک برنامه تلویزیونی با اشـاره به آخرین وضعیت قیمت گواهی اسـقاط گفت: پیش از این قیمت هر گواهی اسقاط خودروی سواری حدود ۶۰ میلیون تومان بود و با توجه به صدور سه گواهی برای هر خودرو مجموع ارزش آن به ۱۸۰ میلیون تومان می‌رسید. به گزارش فرارو؛ وی افزود: بر اساس قانون تعیین قیمت گواهی اسقاط به انجمن صنفی واگذار شده و این انجمن نیز نرخ‌های جدید را اعلام و برای تأیید و ابلاغ به سـتاد مربوطه ارسال کرده است. اقدامات لازم برای اجرای ایـن نرخ‌ها در حال انجـام اسـت و امیدواریم از روز شنبه ۱۶ آبان قیمت‌های جدید اعمال شود. به گفته گودرزی قیمت هر گواهی اسقاط خودروی سواری ۱۰۰ میلیون تومان تعیین شده است. بنابراین ارزش سه گواهی اختصاص‌یافته به هر خودروی سواری به ۳۰۰ میلیون تومان خواهد رسید. نایب‌رییس انجمن اسـقاط خودروهای فرسـوده درباره قیمت گواهی اسقاط تاکسی‌های فرسـوده نیز توضیح داد: تعداد گواهی‌های اختصاص‌یافته به تاکسـی‌ها با توجه به مدل خودرو متفاوت اسـت و از چهار تا شش گواهی متغیر خواهد بود. بر این اساس ارزش گواهی اسقاط تاکسی‌های فرسـوده با نرخ‌های جدید بین ۴۰۰ تا ۶۰۰ میلیون تومان برآورد می‌شود. وی درباره گواهی اسقاط وانت‌های فرسوده نیز اظهار کرد: مدل خودرو، ظرفیت و تناژ آن در تعداد گواهی‌های اختصاص‌یافته موثر است و وانت‌ها بر اساس مشخصات فنی و ظرفیت حمل مشمول ضوابط متفاوتی می‌شوند.

زنگ خطر اختلال در زنجیره تأمین کالاهای اساسی به صدا درآمد

تورم صفر روی کاغذ، گرانی در بازار

تعادل |

از افزایش قیمت حبوبات و شکر در طرح تثبیت قیمت شهرداری تهران تا هشـدار درباره توقف جریان تجارت خارجی؛ اقتصاد ایران با چالشی روبروست که می‌تواند از فشار بر سبد معیشـت خانوارها به بحران تأمین کالا و تولید تبدیل شـود. ثبات قیمت کالاهای اساسـی در شرایطی که هزینه زندگی خانوارها به‌طور مستمر افزایش می‌یابد، بیش از آنکه یک سیاست حمایتی معمول باشد، به ضرورتی اقتصادی و اجتماعی تبدیل شده است. برای خانوارهایی که بخش قابل توجهی از درآمد خود را صرف تأمین مواد غذایی می‌کنند، حتی افزایش محدود قیمت چند قلم کالای پرمصرف نیز می‌تواند تعادل هزینه‌های ماهانه را برهم بزند. در چنین شرایطی، اجرای طرح‌هایی با هدف کنترل قیمت‌ها و کاهش فشار معیشتی، اگرچه در ظاهر می‌تواند بخشی از نگرانی‌های عمومی را پاسخ دهد، اما میزان موفقیت آنها به عواملی فراتر از اعلام قیمت‌های ثابت وابسـته اسـت؛ از جمله توان تأمین مستمر کالا، پایداری زنجیره توزیع، هزینه‌های تولید و واردات و البته امکان نظارت موثر بر بازار.

◄ از وعده تثبیت قیمت تا واقعیت بازار

طرح «تورم صفر» شهرداری تهران یکی از نمونه‌های تلاش برای مداخله مستقیم در بازار کالاهای ضروری است؛ برنامه‌ای که هفتم مهرماه ۱۴۰۵ با وعده تثبیت قیمت ۱۲ قلم کالای اساسی به مدت شش ماه آغاز شد. بر اساس اعلام مدیریت شهری، قرار بود محصولاتی مانند برنج، گوشت، روغن، ماکارونی، شکر، خرما، سویا و انواع حبوبات با قیمت مشخص در ۱۰۸ میدان میوه و تره‌بار، ۱۸ فروشگاه شهروند و سامانه شهرزاد عرضه شوند. هدف نیز روشن بود: کاهش هزینه خرید خانوار، حذف واسطه‌ها و ایجاد اطمینان نسبی درباره قیمت بخشی از اقلام ضروری.

با این حال، بررسـی‌های میدانی اخیر نشان می‌دهد فاصله میان وعده اولیه و عملکرد بازار، دسـت‌کم در برخی اقلام، قابل توجه اسـت. مقایسـه قیمت‌های اعلام‌شده در ابتدای طرح با نرخ‌های ثبت‌شده در مراکز عرضه، از افزایش قیمت تعدادی از کالاهای مشمول حکایت دارد؛ اتفاقی که اعتبار وعده تثبیت شش ماهه را با پرسش‌هایی جدی مواجه می‌کند.

بیشـترین افزایش قیمت در میان اقلام بررسی‌شده به حبوبات اختصاص دارد؛ گروهی از مواد غذایی که به دلیل سهم قابل توجه در سبد مصرفی خانوارها، تغییر قیمت آنها مستقیماً بر هزینه معیشت اثر می‌گذارد. لوبیا چیتی که در آغاز طرح با قیمت کیلویی ۲۷۵ هزار تومان عرضه می‌شد، اکنون به ۴۰۰ هزار تومان رسیده است؛ افزایشی معادل حدود ۴۵ درصد در فاصله‌ای نزدیک به یک ماه. قیمت عدس نیز از ۱۹۵ هزار تومان به ۲۲۰ هزار تومان و نخود از ۲۱۵ هزار تومان بـه ۲۴۰ هزار تومان افزایش یافته است. لوبیا قرمز نیز از ۳۱۵ هزار تومان به ۳۲۰ هزار تومان رسـیده، در حالی که قیمت لپه ریز همچنان در سطح ۳۲۰ هزار تومان باقی مانده است. افزایش قیمت‌ها تنها به حبوبات محدود نیست. شکر نیز از کیلویی ۱۰۸ هزار و ۵۰۰ تومان به ۱۲۵ هزار تومان رسیده و حدود ۱۵ درصد افزایش را تجربه کرده است. در مقابل، قیمت برنج پاکستانی و هندی، گوشت منجمد، ماکارونی و خرمای مضافتی در بررسی انجام‌شده تغییر محسوسی نداشته اسـت. در گروه روغن نیز قیمت بسته‌های ۸۱۰ گرمی تقریباً ثابت گزارش شده، اما برخی بسته‌های با وزن بالاتر در زمان مراجعه موجود نبوده‌اند. در مورد سویا نیز تفاوت وزن بسته‌بندی، مقایسه دقیق قیمت‌ها را دشوار می‌کند. محصول ۵۰۰ گرمی که در ابتدای طرح ۱۲۰ هزار تومان قیمت داشـت، در بررسـی جدید با بسته ۱۸۰ گرمی و قیمت ۶۱ هزار و ۲۰۰ تومان جایگزین شده بود. محاسبه قیمت بر اساس وزن، نرخ معادل حدود ۱۷۰ هزار تومان برای ۵۰۰ گرم را نشان می‌دهد؛ هرچند به دلیل تفاوت بسـته‌بندی و نبود اطلاعات کافی درباره یکسان بودن مشخصات دو محصول، نمی‌توان این اختلاف را افزایش قطعی قیمت کالای مشابه دانست. آنطور که ایسنا گزارش داده، این بررسـی به دو مرکز عرضه در محدوده غرب و مرکز تهران محـدود بوده و نمی‌توان نتایج آن را به تمام مراکز اجرای طرح تعمیم داد. با این حال، همین شواهد محدود نیز ضرورت بررسی سازوکار قیمت‌گذاری، نحوه تأمین کالا و عملکرد نظارتی طرح را برجسـته می‌کند. مساله فقط افزایش قیمت چند قلم کالا نیست؛ پرسش مهم‌تر این اسـت که چگونه برنامـه‌ای با هدف تثبیت شش‌ماهه قیمت‌ها، در همان ماه‌های ابتدایی با تغییر نرخ برخی محصولات مواجه شده است؟

از سوی دیگر، ثابت ماندن قیمت تعدادی از کالاها نیز به‌تنهایی نشانه موفقیت طرح نیست. اگر محصولی با قیمت مصوب عرضه شود اما موجودی آن به اندازه نیاز مصرف‌کنندگان نباشد یا شهروندان به‌طور مستمر به آن دسترسی نداشته باشند، اثر حمایتی سیاست عملاً محدود خواهد شد. بنابراین، ارزیابی چنین برنامه‌ای باید هم‌زمان سه شاخص قیمت، موجودی و استمرار عرضه را در بر بگیرد.

◄ گرانی؛ حاصل افزایش هزینه‌ها یا نشانه اختلال در تأمین؟

در توضیح عوامل افزایـش قیمت کالاها، حمیدرضا رستگار، عضو هیات رییسه اتاق اصناف تهران، افزایش هزینه مواد اولیه، دستمزد و حمل‌ونقل را از مهم‌ترین مولفه‌هـای اثرگذار بر قیمت تمام‌شـده محصولات عنوان کرده اسـت. بـه گفته او، این شـرایط تنها به ایران محدود نیست و کشورهای متأثر از جنگ نیز با مشکلات مشابهی مواجه شده‌اند.

رسـتگار در عین حال تأکید کرده اسـت که تأمین کالاهای اساسی تحت کنترل قرار دارد و ذخایر موجود در انبارها و مراکز مختلف، امکان پاسخ‌گویی به نیاز بازار را فراهم می‌کند. او همچنین با اشاره به تغییرات فصلی مصرف و دشواری‌های مقطعی واردات، تأکید دارد که مردم نباید درباره تأمین کالاهای ضروری نگران باشند و دولت برای مدیریت شرایط تلاش می‌کند.

این اظهارات از یک سو بر وجود فشار هزینه‌ای در زنجیره تولید و توزیع تأکید دارد و از سوی دیگر، تصویری نسبتاً اطمینان‌بخـش از وضعیـت ذخایر و تأمیـن کالا ارایه می‌دهد. با ایـن حال، میان اطمینـان از وجود ذخایر و تضمین استمرار عرضه در بازار تفاوت وجود دارد. ممکن اسـت کالا در انبارها موجود باشـد، امـا افزایش هزینه انتقال، دشـواری واردات یا اختلال در توزیع، دسترسی مصرف‌کننده به آن را با مشـکل مواجه کند. به همین دلیل، ارزیابی وضعیت بازار تنها با اسـتناد به موجودی انبارها کافی نیست و باید امکان تبدیل این ذخایر به عرضه مستمر و قابل دسترس نیز بررسی شود. نگرانی جدی‌تر زمانی شکل می‌گیرد که اختلال در تأمین کالا از سطح افزایش هزینه‌ها و نوسان قیمت فراتر برود و اصل تجارت خارجی را تحت تأثیر قرار دهد. از نگاه کارشناسان، میان دشواری انتقال پول و ناممکن شدن جابه‌جایی کالا تفاوت اساسی وجود دارد. در دوره‌های پیشین تحریم، با وجود محدودیت‌های مالی و بانکی، فعالان اقتصادی توانستند از مسیرهایی مانند شرکت‌های واسطه، معاملات تهاتری و پذیرش هزینه‌های بالاتر، بخشی از مبادلات تجاری را حفظ کنند. اما اگر امکان خرید، انتقال و ورود کالا از اساس محدود شـود، دیگر حتی وجود منابع مالی نیز لزوماً به معنای امکان تأمین نیازهای کشور نخواهد بود.

همچنین به گفته آنها، چالش اصلی اقتصاد ایران صرفا محدودیت در آمدهای نفتی و منابع ارزی نیسـت، بلکه اختلال و توقف جریان تجارت خارجی است. به گفته او، ادامه این وضعیـت می‌تواند تأمین مواد اولیه و کالاهای مورد نیاز تولیـد را مختل کنـد. در کوتاه‌مدت، ذخایر موجود و ظرفیت‌های داخلی بخشـی از نیاز کشـور را پوشش می‌دهند، اما در صورت تداوم محدودیت واردات و کاهش ذخایر، خطر توقف تولید و کمبود کالاهای اساسی افزایش می‌یابد؛ وضعیتی که می‌تواند پیامدهای اجتماعی و اقتصادی جدی به دنبال داشته باشد.

◄ از فشار معیشتی تا ریسک اجتماعی

پیوند میان بازار کالاهای اساسی و ثبات اجتماعی، یکی از مهم‌ترین ابعاد این مساله است. افزایش قیمت مواد غذایی در شرایطی که قدرت خرید خانوارها تحت فشار قرار دارد، صرفا به معنای گران‌تر شدن چند محصول نیست؛ این اتفاق می‌تواند الگوی مصرف را تغییر دهد، سـهم سایر هزینه‌های ضروری را کاهش دهد و خانوارها را به سمت حذف یا جایگزینی برخی اقلام غذایی سوق دهد.

در چنین شـرایطی، اگـر افزایش هزینه‌هـا با کاهش دسترسی به کالاها همراه شـود، شدت فشار معیشتی بیشتر خواهد شد. تفاوت مهمی میان بازاری وجود دارد که در آن کالا با قیمت بالاتر در دسترس است و بازاری که در آن اساساً امکان تأمین کالا وجود ندارد. وضعیت نخست عمدتاً قدرت خرید را تحت تأثیر قرار می‌دهد، اما وضعیت دوم می‌تواند به اختلال در زندگی روزمره و شکل‌گیری نگرانی‌های گسترده‌تر منجر شود.

از این منظر، هشـدار درباره احتمال سـرایت کمبود به کالاهای اساسـی را باید فراتر از یـک پیش‌بینی درباره قیمت‌ها ارزیابی کرد. البته تحقق چنین سناریویی قطعی نیست و به تداوم محدودیت‌های تجاری، وضعیت ذخایر، ظرفیت تولید داخلی و توان سیاسـت‌گذار در مدیریت زنجیره تأمین بسـتگی دارد. با این حال، نادیده گرفتن این احتمال نیز می‌توانـد هزینه‌های مدیریت بحران را افزایش دهد. مجموع این تحولات نشان می‌دهد مدیریت بازار کالاهای اساسی را نمی‌توان صرفا به اعلام قیمت‌های ثابت یا اطمینان‌بخشی درباره موجودی انبارها محدود کرد. طرح‌هایی مانند «تـورم صفر» زمانی می‌توانند به هدف خود نزدیک شوند که پشتوانه واقعی تأمین کالا، منابع مالی پایدار، قراردادهای مشخص با تولیدکنندگان و سازوکار شفاف نظارت بر قیمت و موجودی داشته باشند. شهرداری تهران نیز لازم است درباره علت افزایش قیمت اقلام مشمول طرح، نحوه تأمین کالا و مسوولیت مراکز عرضه در برابر تغییر نرخ‌ها توضیح روشـنی ارایه کند. همچنین باید مشخص شود که آیا قیمت‌های جدید با تصمیم رسمی اصلاح شده‌اند یا تغییرات مشاهده‌شده ناشـی از مشـکلات اجرایی و نظارتی بوده است. بدون شفافیت در این زمینه، وعده تثبیت قیمت‌ها نمی‌تواند اعتماد عمومی را حفظ کند.

در سطحی گسترده‌تر، مدیریت ریسک تأمین کالاهای اساسی مستلزم حفظ مسیرهای تجاری، تسهیل واردات مواد اولیه، تقویت ظرفیت تولید داخلی و استفاده هدفمند از ذخایر راهبردی است. ذخایر می‌توانند فرصت زمانی لازم برای عبور از اختلالات را فراهم کنند، اما جایگزین جریان مستمر تجارت و تولید نیستند.

اقتصاد ایران اکنون با دو مسـاله مرتبط مواجه است: از یک سـو، فشـار هزینه‌ها و افزایش قیمت برخی کالاها که در بازار روزمره خانوارها نمایان شده و از سوی دیگر، احتمال تشدید اختلال در زنجیره تأمین در صورت تداوم محدودیت‌های تجاری. آنچه اهمیت دارد، جلوگیری از تبدیل مساله نخست به بحران دوم است.

در نهایت، معیار موفقیت سیاست‌های حمایتی نه تعداد کالاهای مشمول طرح و نه وعده تثبیت قیمت‌ها، بلکه توانایی حفظ دسترسی خانوارها به کالاهای ضروری با قیمت قابل پیش‌بینی و عرضه مسـتمر است. اگر سیاست‌گذار نتواند هم‌زمان بر قیمت، موجودی و مسیر تأمین کالا مدیریت موثر داشته باشد، حتی طرح‌هایی با اهداف حمایتی نیز ممکن است به اقداماتی مقطعی و کم‌اثر تبدیل شوند. ثبات بازار بیش از هر چیز به ثبات در زنجیره تأمین وابسته است؛ زنجیره‌ای که اختلال در آن می‌تواند از قفسه فروشگاه‌ها آغاز شود و به کارخانه‌ها، سفره خانوارها و در نهایت به عرصه اجتماعی و سیاسی کشور گسترش یابد.

چالش تازه صادرکنندگان چیست؟

صادرات می‌کنند، اما اجازه واردات ندارند!

یکـی از موضوعات مهـم در تجارت خارجی کشـور، چگونگی استفاده صادرکنندگان از ارز حاصل از صادرات برای واردات کالا و تامین نیازهای تولیدی است؛ موضوعی کـه در صورت تسـهیل آن می‌تواند به تـداوم فعالیت بنگاه‌های اقتصادی، تامین مواد اولیه و کاهش وابستگی بـه ارز دولتی کمک کنـد. با این حـال، برخی فعالان اقتصادی معتقدند محدودیت‌هـای موجود در فرآیند ثبت سفارش و تخصیص سهمیه واردات، عملا استفاده از ارز حاصل از صادرات را نیز با دشواری مواجه کرده است. بررسی مشکلات مطرح‌شده از سوی یکی از فعالان حوزه صادرات و واردات نشان می‌دهد که حتی انجام صادرات و تامین ارز مورد نیاز از محل منابع شـخصی نیز لزوما به معنای امکان واردات نیست؛ چراکه محدودیت‌های مربوط به کارت بازرگانی، سهمیه وارداتی و فرآیندهای اداری می‌تواند مسیر تجارت را با وقفه‌های طولانی مواجه کند. این فعال اقتصادی که در حوزه صادرات خشکبار فعالیت دارد، از صادرات حدود پنج میلیون دلار کالا شامل بادام‌زمینی، کشمش و خرما به کشورهای همسایه خبر داده و می‌گوید: با وجود انجام صادرات، حدود شش ماه تا نزدیک یک سال است که درگیر فرآیند رفع تعهد ارزی و مسائل مربوط به واردات شده است. بخشی از کالاهای متعلق به این مجموعه در گمرک جلفا متوقف مانده و پس از پیگیری مراحل قانونی، به دلیل کارت‌اولی بودن کارت بازرگانی، سهمیه واردات به این کارت تعلق نگرفته؛ موضوعی که امکان ثبت سفارش و ادامه فرآیند واردات را با مشکل مواجه کرده است.

◄ صادرات انجام شده اما سهمیه واردات وجود ندارد

به گزارش ایسنا، یکی از چالش‌های مطرح‌شده از سوی این فعال اقتصادی، نبود تناسب میان میزان صادرات انجام‌شـده و امکان اسـتفاده از ارز حاصل از آن برای واردات است. وی تاکید دارد که در خواستش دریافت ارز دولتی نیست، بلکه می‌خواهد بتواند از منابع ارزی حاصل از صادرات خود برای تامین کالاهای مورد نیاز استفاده کند. با وجود آنکه انتظار می‌رود صادرکننده متناسب با میزان صادرات خود بتواند نسبت به واردات اقدام کند، نبود سـهمیه واردات عمـلا امکان ثبت سـفارش را محدود کرده اسـت. این فعال اقتصادی همچنین از پیگیـری موضوع در بخش‌های مختلف وزارت صنعت، معدن و تجارت خبر داده و گفته است که در ماه‌های گذشته بارها برای حل مشکل مراجعه و مکاتبه کـرده، اما موضوع میان بخش‌های مختلف ارجاع شده و همچنان پاسخ روشنی درباره علت نبود سـهمیه و مسیر قانونی حل مشـکل دریافت نکرده است. موضوع دیگری که این صادرکننده مطرح کرده، ابطال درخواست‌های وارداتی مربوط به موز وانبه است. حدود پنج میلیون دلار از درخواسـت‌های وارداتی از سوی دولت ابطال شده، در حالی که این درخواست‌ها از سوی او لغو نشده بود. پس از این اتفاق، اعلام شده که باید در صف بازگشت مبالغ قرار بگیرد؛ مساله‌ای که به اعتقاد او، علاوه بر ایجاد بلاتکلیفی مالی، برنامه‌ریزی برای ادامه فعالیت تجاری را نیز دشوار کرده بنابراین خواستار شفاف شدن سازوکار ابطال درخواست‌های وارداتی و تعیین تکلیف منابعی هستیم که در نتیجه این تصمیم بلاتکلیف مانده‌اند.

◄ محدودیت واردات تا خط تولید هم رسید

مشکلات مطرح‌شده تنها به تجارت خارجی و ترخیص کالا محدود نمی‌شود و تامین برخی مواد مورد نیاز خط تولید را نیز تحت تاثیر قرار داده است.

وی با اشاره به نیاز واحد تولیدی خود به موادی از جمله اکسیژن و اسید نیتریک اظهار کرده که به دلیل نبود سهمیه واردات، امکان تامین این اقلام فراهم نشده و ادامه فعالیت خط تولید با خطر توقف مواجه اسـت. در شـرایطی که از یک سو دسـتگاه‌های مختلف بر ادامه فعالیت واحدهای تولیدی و انعقاد قرارداد تاکید می‌کنند، از سـوی دیگر محدودیت‌های موجود در فرآیند تجارت خارجی امکان تامین نیازهای واحدها را دشوار کرده اسـت. حتی زمانی که فعال اقتصادی آمادگـی دارد هزینه واردات را از محـل ارز حاصل از صادرات خود تامین کند، محدودیت‌های سامانه‌ای و نبود سهمیه می‌تواند مانع انجام این فرآیند شود.

◄ بلاتکلیفی کشنده‌ها در ترکیه

یکی دیگر از مشکلات مطرح‌شده، بلاتکلیفی تعدادی از کشنده‌های متعلق به این مجموعه در ترکیه است. این صادرکننده مدعی اسـت چند دستگاه کشنده حدود شـش ماه در این کشـور متوقف مانده‌اند و در این مدت برخی از آنها توسط افراد محلی توقیف شده یا از دسترس خارج شده‌اند. ادامه این وضعیت علاوه بر تحمیل هزینه‌های مضاعف، سرمایه مجموعه را نیز با خطر بلاتکلیفی و از دست رفتن مواجه کرده است.

مجموع مشـکلات مطرح‌شـده از سـوی این فعال اقتصادی، بار دیگر مساله هماهنگی میان سیاست‌های ارزی، مقررات وارداتی و نیازهای واقعی فعالان تجاری را مطرح می‌کند؛ اینکه آیا صادرکننده‌ای که ارز حاصل از فعالیت صادراتی خـود را در اختیار دارد، می‌تواند بدون قرار گرفتن در صف تخصیص ارز دولتی، نیازهای وارداتی خود را تامین کند و اگر پاسخ مثبت است، چه محدودیت‌هایی در این مسیر وجود دارد؟

در ایـن میان، موضوع اختصاص سـهمیه واردات به کارت‌های بازرگانی جدید، نحوه استفاده از ارز حاصل از صـادرات، دلایل ابطال درخواسـت‌های وارداتی و زمان‌بندی فرآیندهای اداری از جمله مسائلی است که نیازمند شفاف‌سازی دستگاه‌های مسوول است. از سوی دیگر، اتاق بازرگانی به عنوان نماینده بخش خصوصی می‌تواند با بررسـی این مـوارد و پیگیری مشکلات مطرح‌شده، زمینه مشـخص شدن موانع اجرایی و ارایه راهکار برای تسهیل تجارت را فراهم کند. آنچه فعالان اقتصادی در این زمینه مطالبه می‌کنند، دریافت امتیاز ویژه یا اسـتفاده از منابع ارزی دولتی نیست، بلکه فراهم شدن امکان استفاده از منابع حاصل از فعالیت خود و برخورداری از یک مسیر شفاف، قابل پیش‌بینی و متناسـب با میزان صـادرات و نیازهای وارداتی است؛ مسیری که در صورت اختلال، نه‌تنها تجارت خارجی، بلکه تأمین مواد اولیه، سـرمایه در گردش و ادامه فعالیت واحدهای تولیدی را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. با این حال، برای روشن شدن ابعاد موضوع، پاسخ وزارت صنعت، معدن و تجارت و گمرک درباره علت اختصاص نیافتن سهمیه واردات، وضعیت کالاهای متوقف‌شده در گمرک جلفا و امکان استفاده از ارز حاصل از صادرات برای واردات ضروری است.

رویداد

◄ مردم نگران تأمین روغن و آرد نباشند: کالاهای اساسی در انبارها ذخیره شده‌اند

عضـو هیات رییسـه اتاق اصنـاف تهران با اشـاره به ذخیره‌سـازی کالاهای اساسـی در انبارهـا و مراکز مختلف کشـور گفت: مردم نباید درباره تأمین اقلام ضروری از جمله روغن و آرد نگرانی داشـته باشند. به گزارش باشـگاه خبرنگاران، حمیدرضا رستگار، عضو هیات رییسـه اتاق اصناف تهران، درباره وضعیت بازار و نظارت بر عرضه کالاهای اساسـی اظهار کرد: جنگ هنوز به پایان نرسیده و اگرچه جنگ نظامی به شکل دیگری دنبال می‌شود، اما اکنون در گیر جنگ اقتصادی هستیم و شاید در سخت‌ترین شرایط این جنگ قرار داشته باشیم. وی افزود: با توجه به نظارت‌ها، پیگیری‌ها و هماهنگی‌های جمعی میان دستگاه‌های مختلف، بازار کشور تحت کنترل و رصد قرار دارد و در حال حاضر با کمبود جدی کالا مواجه نیستیم. آمارها و گزارش‌های موجود نیز نشان می‌دهد که روند تأمین و عرضه کالاها در حال انجام است. رستگار با بیان اینکه مساله اصلی بازار در شرایط فعلی افزایش قیمت کالاهاست، تصریح کرد: بخشی از افزایش قیمت‌ها ناشی از بالا رفتن هزینه مواد اولیه، دستمزدها و حمل‌ونقل است که بر قیمت تمام‌شده کالاها تأثیر می‌گذارد. البته این شرایط مختص ایران نیست و بسیاری از کشورهایی که تحت تأثیر جنگ قرار گرفته‌اند، با مشکلات مشابهی مواجه هستند. عضو هیات رییسه اتاق اصناف تهران ادامه داد: شرایط کشور ما به دلیل تحریم‌های سـخت، تا حدودی خاص‌تر و دشوارتر از برخی کشورهای دیگر است، اما در مجموع کمبود کالا نداریم. تأمیـن، تولید و توزیع برخی اقلام نیز متناسب با شرایط و در مقاطع مختلف سال انجام می‌شود. وی درباره نگرانی‌های مطرح‌شده در خصوص احتمال کمبود برخی کالاها از جمله روغن و آرد گفت: مصرف و تقاضای بعضی کالاها در فصول مختلف سال افزایش پیدا می‌کند و در برخی مقاطع نیز واردات آنها با دشواری‌هایی همراه می‌شود، اما جای نگرانی درباره تأمین کالاهای اساسـی وجود ندارد. رستگار با تأکید بر اینکه مردم نباید درباره تأمین اقلام ضروری نگرانی داشته باشـند، اظهار کرد: شرایط فعلی را باید شرایط جنگی در نظر گرفت، نه شرایط عادی و صلح. تهدیدهای امریکا نیز موضوع جدیدی نیست و این کشور بارها در ماه‌ها و فصول مختلف تهدیدهایی مطرح کرده است، اما کشور برای شرایط مختلف آمادگی دارد و کالاهای اساسی در انبارها و مراکز مختلف ذخیره شده است. وی با اشاره به تلاش دولت برای کنترل قیمت کالاهای اساسی گفت: تمام تلاش دولت این است که قیمت اقلام اساسی تا حد امکان ثابت بماند و انصافاً در این زمینه زحمات زیادی کشیده شده است. البته مشکلاتی وجود دارد که نباید آنها را کتمان کرد، اما شرایط بازار تحت کنترل است و امیدواریم تا پایان سال وضعیت بهتر شود.

◄ معاون وزیر صمت: تولید و واردات ماشین‌آلات صنعتی ادامه دارد

معاون ماشین‌آلات و تجهیزات وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: ثبت سفارش برای تامین ماشین‌آلات صنعتی کشور طبق دستور وزیر، ادامه دارد و در سال گذشته ۶۰۰ دستگاه انواع ماشین‌آلات تامین و بخش قابل توجهی از آن توزیع شد. به گزارش ایرنا، سیدحامد عاملی روز شنبه در فرودگاه اردبیل در جمع خبرنگاران اظهار کرد: یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که در حوزه سرمایه‌گذاری صنعتی در کشورها مورد ارزیابی قرار می‌گیرد، مقوله سرمایه‌گذاری ثابت در حوزه صنعت است و مهم‌ترین بخش آن شامل ماشین‌آلات است که هـم از نظر تولیـد داخلی و هم از حیـث واردات اهمیـت دارد. وی افـزود: هرچند با لحاظ شـرایط و محدودیت‌هـای ارزی در کشـور، تامین منابع مورد نیاز مردم در اولویت اسـت اما به خاطر آینده کشور و آیندگان، نباید موضوع سرمایه ثابت را در حوزه صنعت نادیـده بگیریم، از این رو ثبت سـفارش و تامین نیاز ماشـین‌آلات صنعتی متوقف نشده و همچنان ادامه دارد. وی ادامـه داد: از محل‌های دیگری غیر از منابع بانکی که با محدودیت مواجه است، ماشین‌آلات مورد نیاز را تامین می‌کنیم و ایـن کار برای حوزه صنعت، تولید و بخش‌های دیگر جامعه لازم است. عاملی اضافه کرد: در سال گذشته بیش از ۶۰۰ دستگاه ماشین‌آلات را برای مجموعه‌های راهداری کشور تامین کردیم و بخشی از آن نیز برای استان اردبیل بود و بخش کمی از آنها باقیمانده است و امسال در اختیار مجموعه‌های عمرانی قرار خواهد گرفت. به گزارش ایرنا، وزیر صنعت، معدن و تجارت به همراه معاون و همراهان خود، امروز شنبه به اردبیل سفر کرده است و برنامه‌های سفر یک روزه وزیر در اردبیل بررسی و بازدید چند طرح، افتتاح یک واحـد تولیدی و صنعتی، دیدار بـا نماینده ولی فقیه در استان و امام جمعه اردبیل و نشست با فعالان اقتصادی اعلام شده است.

بیش از یک هزار و ۱۴۰ واحد تولیدی با اشتغال افزون بر ۴۰ هزار نفر در نقاط مختلف استان اردبیل از جمله ۲۱ شهرک و ناحیه صنعتی دولتی و بخش خصوصی فعالیت دارند و بیشتر آنها در مرکز استان مستقر هستند. استان اردبیل با ۱۲ شهر